

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/128/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2514200120
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2514200120.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a členov senátu: JUDr. Martin Holič a Mgr. Jozef Mačej, v právnej veci navrhovateľov: 1. A. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. č. XXX a 2. E. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. č. XXX, obaja zastúpení spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., so sídlom Bratislava, Heydukova 12, IČO: 47 234 318, proti odporcom: 1. C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., W. P. XX/XX, a 2. KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpená spoločnosťou: Advokátska kancelária Legal Cases s.r.o., so sídlom Dunajská Streda, Alžbetínske námestie 328, IČO: 36 720 097, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie odporkyne 2 proti medzitýmnemu rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 5. novembra 2014, č.k. 6C/5/2014-155, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti - proti odporkyňi 2 **p o t v r d z u j e .**

odôvodnenie:

Napadnutým medzitýmnym rozsudkom prvostupňový súd rozhodol, že nárok navrhovateľov v 1. a 2. rade proti odporcom v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy je čo do základu dôvodný. Zároveň rozhodol o tom, že o náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí.

Rozhodnutie odôvodnil právne s použitím § 11, § 13 ods. 1-3, § 427 ods. 1, § 448 Občianskeho zákonníka (OZ), § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoPZP“), § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ako aj Smernicou Rady 72/166/EHS zo dňa 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zo zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, Smernicou Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti.

Vecne prvostupňový súd mal za preukázané, že maloletá dcéra navrhovateľov podľahla zraneniam, ktoré utrpela pri dopravnej nehode, ktorú zaviniel odporca 1, ktorý mal v čase predmetnej nehody uzavretú poistnú zmluvu s odporkyňou 2, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; poistný vzťah tak v čase dopravnej nehody trval. Pasívna legitímácia odporkyne 2, ktorá bola v čase dopravnej nehody poisťovateľkou zodpovedného subjektu, t.j. odporcu 1, vyplýva z § 15 zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorého si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi

alebo voči obom súčasne. Zavinenie dopravnej nehody odporcom bolo preukázané v trestnom konaní vedenom proti odporcom, podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1T/112/2011 zo dňa 07.12.2011.

Prvostupňový súd konštatoval, že pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je nutné vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je totiž zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Usmrtenie pri dopravnej nehode je nesporne najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. zároveň zmiernuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t.j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie. Niet potom dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak byť nemalo.

Prvostupňový súd ďalej konštatoval, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba napokon vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, keďže uvedený zákon je výsledkom transpozície smerníc Európskej únie (ako sú uvedené vyššie), ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu samotnej smernice je zrejmé, že pod pojmom škoda rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda". Prvostupňový súd vyhodnotil celú vec s použitím eurokonformného výkladu pojmu náhrada škody v zák. č. 381/2001 Z.z., ako aj s prihliadnutím na účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Z toho dôvodu mal za to, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2, 3 OZ. Prvostupňový súd potom uzavrel, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 OZ spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia vinníka dopravnej nehody a to odporcu 1, za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preto rozhodol, že nárok navrhovateľov na vyplatenie náhrady nemajetkovej ujmy proti odporcovi 1 a odporkyňi 2 je čo do základu dôvodný.

Proti tomuto rozsudku v časti, ktorým súd rozhodol, že nárok navrhovateľov proti odporkyňi v 2. rade je čo do základu dôvodný, podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie odporkyňa v 2. rade a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok s poukazom na ust. § 220 O.s.p. zmenil a návrh navrhovateľov voči odporkyňi v 2. rade zamietol, nakoľko ich nárok voči odporkyňi nie je daný, alebo aby napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň vzhľadom na to, že podľa odporkyne ide v prejednávanej veci po právnej stránke o rozhodovanie zásadného významu, navrhla odporkyňa, aby odvolací súd v prípade, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdí, vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil podľa § 238 ods. 3 O.s.p. prípustnosť dovolania. Odvolanie odôvodnila s poukazom na ust. § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p., že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa odvolateľa prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí neuviedol právny základ svojho záveru, ani na základe akých právnych skutočností dospel k nemu, a to, že pod ustanovenia ZoPZP o náhrade škody podľa § 442 a nasl. OZ možno eurokonformným výkladom subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 a nasl. OZ. Prvostupňový súd sa ani jedným z právnych argumentov odporkyne, ktorými odporkyňa

preukazovala nemožnosť subsumovať pod ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nároky vyplývajúce z § 13 OZ nezaoberal a nezdôvodnil, prečo ich považoval za skutkovo i právne bezvýznamné. Súd taktiež nezdôvodnil, z akého dôvodu sa odchyľil od doterajšej rozhodovacej činnosti súdov, ktoré jednoznačne vyriekli obsahovú i právnu odlišnosť týchto dvoch právnych inštitútov - škody a nemajetkovej ujmy (napr. rozhodnutie NS SR 4Cdo 168/2009).

Podľa odvolateľa je rozhodnutie prvostupňového súdu nepreskúmateľné a odvolateľovi - odporkyni v 2. rade sa ním odňalo právo konať pred súdom. Prvostupňový súd neuviedol, z akých dôvodov neprihliadol na doteraz neprekonané judikáty a jediným argumentom súdu bolo riziko finančného bankrotu osôb zodpovedajúcich za nemajetkovú ujmu. Tento názor však podľa odvolateľa nepostačuje na možnosť uplatnenia eurokonformného výkladu ustanovení ZoPZP o náhrade škody v rozsahu zahrnutia tiež náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko by prijatie eurokonformného výkladu v uvedenom rozsahu bolo contra legem, keďže vnútroštátny právny poriadok striktno odlišuje právne inštitúty „škoda“ a „nemajetková ujma“ a neumožňuje ich stotožniť. Navyše tento argument je v protiklade s princípom rovnosti každého subjektu v právach a povinnostiach pri rozhodovaní súdu. Súdnymi rozhodnutiami nemožno meniť rozsah poisťného krytia nad rámec ZoPZP a poisťnej zmluvy, pretože sa tým zasahuje nielen do súkromnoprávných zmluvných vzťahov, ale aj do verejnoprávnej regulácie poisťovníctva, keďže štát nikdy o krytí nemajetkovej ujmy neuvažoval a do existujúceho zákonného poistenia, v ktorom rozsah určuje sám, náhradu nemajetkovej ujmy nezahrnul a tento postoj potvrdil aj vo svojom písomnom vyjadrení Súdnemu dvoru vo veci prejudiciálneho konania C-22/12 Haasová. Prvostupňový súd prijal možnosť eurokonformného výkladu § 4 ods. 2 ZoPZP na základe potreby zvýhodnenia jednej skupiny osôb (osoby, ktoré spôsobili pri dopravnej nehode smrť) na úkor inej skupiny (poisťovne) bez zákonného zmocnenia. Tento záver súdu je v rozpore s čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 152 Ústavy Slovenskej republiky. Súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal ani s jednou námietkou žalovanej o nemožnosti prijatia takéhoto výkladu ust. § 4 ods. 2 ZoPZP. Z uvedeného dôvodu považuje odporkyňa v 2. rade rozhodnutie súdu zároveň za nepreskúmateľné, nakoľko súd nesplnil svoju povinnosť zdôvodniť svoje rozhodnutie s požiadavkou vyplývajúcou z čl. 45 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ľudských právach a slobodách. Prvostupňový súd sa s právnou argumentáciou odporkyne, ktorou spochybňovala správnosť právneho záveru navrhovateľov v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal a nadväzne na to ich ani nevyvrátil, ani nespochybnil, ani neuviedol z akých dôvodov považoval tieto argumenty za skutkovo i právne bezvýznamné. Na podporu svojich tvrdení odvolateľ citoval viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR a to: IV. ÚS 296/09, III. ÚS 311/07, III. ÚS 153/07, II. ÚS 193/07, II. ÚS 200/09, II. ÚS 410/06, III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06.

Ďalej namietal, že prvostupňový súd nesprávne právne vec posúdil, nakoľko záver, podľa ktorého sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, nemá oporu ani v Smerniciach EÚ, ktoré boli transponované do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky ani v samotnej vnútroštátnej úprave ZoPZP. Platná vnútroštátna úprava neumožňuje pod uvedené ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ, čo potvrdili viaceré právoplatné rozhodnutia vnútroštátnych súdov vrátane Uznesenia ÚS ČR (III. ÚS 8/06 z 16.03.2006). Taktiež odvolateľ v konaní poukázal na to, že z uvedených Smerníc EÚ, vrátane rozhodnutie ESD vo veci Haasová právny záver prijatý prvostupňovým súdom nevyplýval. Prvostupňový súd sa však ani jednou z námietok odporkyne v druhom rade a dôvodmi nemožnosti uplatnenia eurokonformného výkladu § 4 ods. 2 ZoPZP nezaoberal a ani sa s nimi nevysporiadal. Ani jednej zo smerníc (72/166/EHS, 84/5/EHS, 90/232/EHS) nemožno vyvodiť, že by sa poisťné krytie malo vzťahovať aj na nároky z ochrany osobnosti. Smernice EÚ samy o sebe nemajú všeobecnú záväznosť, pretože sú adresované iba členským štátom a nie fyzickým a právnickým osobám, čiže nemajú priamy účinok. Nie sú teda priamo aplikovateľné všeobecným súdom na ukladanie práv a povinností fyzickým a právnickým osobám. Priama aplikácia smerníc EÚ prichádza do úvahy len v sporoch, kde je odporcom členský štát. Priama aplikácia smerníc nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe. Ak by súd dospel k právnemu záveru, že uvedené smernice upravujú povinnosť členských štátov zahrnúť do náhrady škody podľa vnútroštátneho práva aj náhradu nemajetkovej ujmy, musel by zároveň riadiť sa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR skonštatovať, že vnútroštátne právo neumožňuje považovať náhradu škody zároveň za náhradu nemajetkovej ujmy a z platného ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP nemožno odvodiť zároveň povinnosť náhrady nemajetkovej ujmy. Odlišnosť týchto dvoch právnych inštitútov je zrejmá zo súčasnej rozhodovacej činnosti súdov a potvrdená judikatúrou, ktorá doposiaľ nebola prekonaná (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, uznesenie ÚS ČR III. ÚS 8/2006, rozhodnutie KS v Prešove sp. zn. 12Co/89/2013 zo dňa 26.06.2014). Smernice EÚ by bolo

možné v rozsahu uplatnenom navrhovateľmi voči odporkyni v 2. rade aplikovať, ak by ZoPZP vo svojich ustanoveniach takýto rozsah poistného krytia stanovil.

Eurokonformný výklad prichádza do úvahy vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor na voľnú úvahu. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice, nemôže však smernice EÚ vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom.

Odvolať ďalej namietal, že nároky z ochrany osobnosti podľa § 13 a nasl. OZ do okruhu pôsobnosti ZoPZP nezahŕňa. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 ZoPZP podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje (okrem prípadu pod písm. c), plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v OZ ustanovenou v § 442 a nasl. vrátane ust. § 444, § 448 a § 449 OZ o odškodnení. Imateriálne ujmy umožňuje platný ZoPZP uhradiť v rozsahu ustanovenom § 444 a všeobecne záväznými právnymi predpismi o sociálnom zabezpečení. Do takto vymedzenej škody ZoPZP vylučuje možnosť subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ust. § 13 ods. 2 OZ. Vyplatenie takejto ujmy by bolo podľa odvolateľa aj v rozpore s § 5 ods. 1 písm. d) ZoPZP. Pre poisteného je jednoznačný rozsah nároku na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení stanovený § 442 až § 449 OZ ako aj nemajetkovej ujmy upravenej v zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, nárokov pri usmrtení a pozostalostnej renty. Iné nároky poškodený z titulu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení poisťovni platný vnútroštátny predpis neumožňuje uhradiť.

Odvolať tiež poukázal na odlišnosť nemateriálnej ujmy, ktorú reflektuje nárok podľa § 13 ods. 2 OZ od škody podľa ust. § 420 a nasl. OZ dokumentuje aj ust. § 16 OZ, podľa ktorého platí, že ten, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Z uvedeného vyplýva, že škoda a ujma sú dva odlišné právne inštitúty existujúce nezávisle od seba. Zásahom do ochrany osobnosti možno spôsobiť aj škodu, na strane druhej spôsobenie škody môže/nemusí mať bez ďalšieho zároveň spôsobenie zásahu do práv na ochranu osobnosti. Medzi uvedenými pojmami nie je obsahová ani pojmová blízkosť. Úplne rozdielna je ich podstata, ako aj účel, ktorému tieto dva inštitúty majú slúžiť. Rovnako je odlišný aj gramatický význam týchto použitých slovných spojení. Blízkoosti týchto pojmov nenasvedčuje ani ich systematické zaradenie v Občianskom zákonníku. Podľa odvolateľa nie je preto možné ani extenzívnym výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP považovať náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení za nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods. 2 OZ. Prijatie výkladu, že pojem škoda možno stotožniť s pojmom nemajetková ujma by bolo v rozpore s vnútroštátnym právom.

K podanému odvolaniu po jeho doručení podali písomné vyjadrenie navrhovateľa prostredníctvom svojho právneho zástupcu, v ktorom nesúhlasili s názorom odporkyne v 2. rade, že pojmy škody a ujma nie sú si obsahovo blízke, ale práve naopak blízkosť týchto pojmov je nesporná, čo potvrdzujú aj významné európske právne dokumenty, akými sú Princípy deliktneho práva a Návrh referenčného rámca publikovaného pod názvom Princípy, definície a modelové pravidlá európskeho súkromného práva. V prípade škody na zdraví ide nepochybne vždy o nemajetkovú ujmu. Za poškodeného by sa preto mal považovať aj ten, kto utrpel nemajetkovú ujmu tým, že došlo k zásahu do jeho práva na súkromie. Súdny dvor pri výklade pojmu „škoda na zdraví“ zohľadnil v rozsudku Haasová, sp. zn. C-22/12 skutočnosť, že slovenský právny poriadok upravuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej škodlivým zásahom mimo rámca všeobecnej zodpovednosti za škodu. Nevyhnutnosť extenzívneho výkladu pojmu škody na zdraví, ktorý zahŕňa aj imateriálnu ujmu, odôvodnil Súdny dvor EÚ účelom smerníc, ktorým je posilnenie ochrany pozostalých (čl. 49 rozsudku Haasová). V tomto kontexte je primárnym cieľom dosiahnutie stavu, aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia, ktorého rámec upravujú predmetné smernice, neostali neuhradené. Neobstojí preto názor odporkyne v 2. rade, že slovenský právny poriadok nepripúšťa náhradu nemateriálnej ujmy v rámci eurokonformného výkladu § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Navrhovateľa poukázali na znenie tlačového komuniké č. 144/13 zo dňa 24.10.2013, ktoré informovalo inter alia o prípade a výsledku prejudiciálneho konania vo veci Haasová c/a Petrik a spol. nasledovne: „Ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. V takom prípade minimálne poistné krytie upravené právom Únie pre prípad ujmy na zdraví uplatní aj na nemajetkovú ujmu.“ Navrhovateľa nesúhlasia s názorom odporkyne, že pokiaľ nedošlo k úplnej alebo správnej transpozícii smerníc Rady EÚ,

týkajúcich sa aproximácie právnych predpisov členských štátov regulujúcich poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je údajne možné súdnym výkladom zabezpečiť nepriamy účinok únievému právu a preto poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci *Quelle AG*, C-404/06 a následné rozhodnutie Spolkového súdneho dvora Nemecka (BGH) zo dňa 26.11.2008, č.k. VII ZR 200/05. „Zákonné znenie síce nepripúšťa, aby bolo vyhovené príkazu výkladu konformného so smernicou 199/44/ES prostredníctvom výkladu zákona v užšom zmysle, čiže v rámci doslovného znenia zákona, zásada eurokonformného výkladu práva však vyžaduje viac, ako len jednoduchý výklad práva u užšom zmysle. Príkaz eurokonformného výkladu práva určuje súdom, aby vnútroštátne právo tam, kde je potrebné a možné dotvárali. Aplikovanie teleologickej redukcie je teda odôvodnené.“ (rozsudok BGH VIII ZR 200/05, bod 20,21). Navrhovatelia sa domnievajú, že z obsahu dôvodovej správy z ZoPZP, ako aj § 27a ZoPZP explicitne vyplýva právno-politická vôľa slovenského zákonodarcu bez výhrad transponovať európske smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, je nutné za pomoci teleologickej extenzie interpretovať znenie § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP tak, že do rozsahu krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zahrnutá aj nemajetková ujma vzniknutá pozostalým po obetiach dopravných nehôd. Navrhovatelia majú za to, že v danom prípade ide o nepravú legislatívnu medzeru, ktorú je možné vyplniť takým výkladom, ktorý umožní právny pomer výslovne normatívne neupravený posúdiť podľa pravidla v norme zakotveného pre obdobný prípad. Eurokonformný postup vnútroštátneho súdu, ktorým sa naplní primárna (určujúca vôľa zákonodarcu, a ktorý bude zároveň v súlade so zásadou lojálnej spolupráce členských štátov a EÚ nie je možné považovať za rozporný so zásadou právnej istoty.

Počas odvolacieho konania, v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej doručila odporkyňa v 2. rade vyjadrenie, v ktorom doplnila svoje tvrdenia uvedené v podanom odvolaní. Podľa odporkyne v 2. rade priamu uplatniteľnosť priznáva Zmluva o založení ES iba nariadeniam a nie komunitárnemu právu ako celku. Povinnosť dodržiavať všetky zložky štátnej moci: vláda, zákonodarca a súdne orgány v rozsahu pôsobnosti jednotlivých právnych aktov EÚ a voči komu smerujú. Smernice zaväzujú členské štáty, nie fyzické a právnické osoby. Prednosť práv EÚ je daná účinkom smerníc voči štátu. Prednosť je dosiahnutá povinnosťou štátnych orgánov transponovať ich do vnútroštátneho právneho poriadku. Odporkyňa citovala rozsudky Súdneho dvora EÚ vo veciach C-268/06, C-212/04, podľa ktorých povinnosť eurokonformného výkladu relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená aj všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva *contra legem*. Podľa odporkyne rozsudok ESD vo veci *Haasová* podal výklad komunitárneho práva, teda výklad smerníc, ktoré zaväzujú členský štát, nie fyzické a právnické osoby. Preto ani rozsudok *Haasová* nemôže mať za následok uloženie povinností fyzickým a právnickým osobám, ktoré by mohli vyplývať zo smerníc, avšak z vnútroštátneho práva nie. Uvedený rozsudok nerozhodoval o tom, ako má vnútroštátny súd rozhodovať vo veci samej. Aj keby zo smerníc EÚ vyplynula povinnosť členského štátu transponovať do svojho vnútroštátneho poriadku aj krytie náhrad nemajetkovej ujmy do povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, bez transpozície smerníc v takomto rozsahu nie je možné uložiť poisťovníam povinnosti v rozsahu, ako to vnútroštátny poriadok neumožňuje. Podľa odporkyne uplatnil prvostupňový súd v nej princíp prednosti práva EÚ pred vnútroštátnym právom v rozpore s právom EÚ, čím sa dostal do rozporu s čl. 249 pododsek 3 Zmluvy o založení ES aj s čl. 189 ods. 3 Zmluvy o založení EHS), a tiež do rozporu s čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 Ústavy SR. Svoj právny záver o možnosti uplatnenia prednosti práva EÚ priamym účinkom smerníc EÚ voči odporkyne v 2. rade v rozsahu zhrnutia náhrady nemajetkovej ujmy do povinného zmluvného poistenia v prípade, keď ich štát neimplementuje riadnym spôsobom do svojho vnútrošného právneho poriadku právne nezdôvodnil vôbec.

Odporca 1 odvolanie nepodal.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), prejednal vec v medziach a rozsahu odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne v 2. rade nie je dôvodné, pretože súd prvého stupňa vo veci zistil riadne skutkový stav potrebný pre právne posúdenie veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Vo veci vykonal náležité dokazovanie v potrebnom rozsahu, zhodnotením jeho výsledkov v súlade s § 132 O.s.p., dospel k správnym skutkovým zisteniam a na ich základe vyvodil vo veci samej správny právny záver, keď na vec aplikoval zodpovedajúce právne normy, ktoré správne vyložil a svoje dôvody vedúce k danému rozhodnutiu aj náležite vysvetlil v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p.

Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a z neho vyplývajúceho skutkového stavu a právneho stavu, odvolací súd nezistil v postupe súdu prvého stupňa z hľadiska procesnoprávneho vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.) a z obsahu spisu nevyplýva, že by svojím konaním (rozhodnutím) odňal účastníkom možnosť konať pred súdom, nakoľko súd prvého stupňa posúdil relevantné skutočnosti a okolnosti súhrnne a taktiež ich podrobne vyhodnotil. Vo svojej argumentácii bol dostatočne presvedčivý, rozhodnutie je prijateľné pre právnickú i laickú verejnosť, rovnako je racionálne, logické a spravodlivé.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 6C/5/2014 je návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade, ktorým sa domáhajú na odporcovi v 1. rade a odporkyni v 2. rade zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur s príslušenstvom.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa vo vzťahu k odporkyni 2, tzn. medzitymného rozsudku ktorým bol nárok navrhovateľov v 1. a 2. rade proti odporcom v 1. a 2. rade na náhradu nemajetkovej ujmy uznaný čo do základu za dôvodný. Odvolací súd sa najmä zaoberal námietkami odvolateľa tvrdiacimi, že nemajetková ujma podľa § 13 ods. 2 OZ nemôže byť súčasťou náhrady škody upravenej v § 420 a nasl. OZ a z toho dôvodu nie je možné ju ani priznať v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Rovnako sa odvolací súd zaoberal aj možnosťou eurokoformného výkladu vnútroštátnej právnej normy.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2, písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z., poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 4 ods. 4 zák. č. 381/2001 Z.z. poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 - 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 427 ods. 1 OZ fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa § 448 OZ, fyzická osoba, voči ktorej mal zomreť v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Podľa čl. 1 ods. 2 Smernice Rady 72/166/EHS, z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, "poškodený" znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami.

Podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS, každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení.

Podľa čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek článku 2 ods. 1 smernice 84/5/EHS, poistenie uvedené v článku 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS bude pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla.

Odvolačný súd má za to, že s použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 O.z., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z..

Odvolačný súd sa stotožňuje s názorom JUDr. Rudolfa Čirča, sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky, ktorý vo svojom odlišnom stanovisku voči rozhodnutiu NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 uviedol, že pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení je treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.

Zároveň je možné konštatovať, že škoda na zdraví sa nevzťahuje len na telesnú integritu, pretože ľudské zdravie sa neprejavuje len bezproblémovým fungovaním fyzických prejavov ľudského tela, ale súčasťou zdravotného stavu sú i psychické a emocionálne vlastnosti osobnosti človeka - duševná integrita. Vedy z oblasti psychológie a psychiatrie špecifikovali príčiny, ktoré môžu nielen psychický zdravotný stav človeka ohroziť a dokonca i poškodiť. Jednou z takýchto príčin je nepochybne aj náhla strata blízkej osoby, najmä ak ide o stratu dieťaťa. Preto je nutné nazerať na škodu na zdraví aj z pohľadu psychického zdravia, ktorá škoda síce nemusí byť zrejmá, viditeľná, resp. merateľná zdravotníckymi prístrojmi ako röntgen, magnetická rezonancia a pod. Avšak vplyv napr. posttraumatickej stresovej poruchy alebo depresie je bezpochyby zásadný na ďalšiu kvalitu života pozostalých.

Z tohto dôvodu preto podľa odvolacieho súdu takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia, ako súčasť škody na zdraví. Analogické použitie ust. § 420 ods. 2 a § 427 a nasl. O.z. sa tu uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitou povahou prevádzky motorového vozidla, avšak pri skúmaní predpokladov tejto zodpovednosti treba postupovať podľa § 13 O.z.. Zákon č. 381/2001 Z.z. v ust. § 15 ods. 1 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe, preto si poškodený môže vybrať, či svoj nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému), alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojom súčasne. Z uvedeného vyplýva, že odporkyňa v 2. rade je v danej veci pasívne legitimovaná. Zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátnych predpisov vyplýva z § 11 a § 13 O.z. vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu a nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú Smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS a 90/232/EHS.

Podporou pre tvrdenie, že odporkyňa v 2. rade je pasívne legitimovaná na náhradu nemajetkovej ujmy navrhovateľom v 1. a 2. rade možno nájsť aj v rozhodnutí Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Haasová, v ktorom súdny dvor uviedol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrteným pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu uplatniteľné v spore vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že ak pôvodcu škody možno podľa vnútroštátneho súdu žalovať na náhradu nemajetkovej ujmy (§ 13 ods. 2 OZ), je potom podľa názoru Súdneho dvora možné, aby pozostalí po obeti dopravnej nehody, žiadali túto náhradu od poisťovateľa toho, ktorý ujmu spôsobil. Bolo by nelogické, chápať rozhodnutie Súdneho dvora EÚ iba v tom zmysle, že jeho výrok sa vzťahoval iba na to, že nemajetkovú ujmu je možné subsumovať pod povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, iba ak to je uvedené v samotnom vnútroštátnom predpise o povinnom zmluvnom poistení. Tým pádom by celý výklad Súdneho dvora bol neopodstatnený. Súdny dvor to napokon vysvetlil aj v bode 57 rozsudku Haasová, citovanom nižšie.

V uvedenom rozsudku sa v bode 54 uvádza: Na základe žiadneho ustanovenie v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti.

V bode 55 predmetného rozsudku súdny dvor vyjadril názor, že členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice.

Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. (bod 57 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-22/12)

Ako uviedol generálny advokát v bodoch 68 až 73 návrhov a ako rozhodol Súdny dvor EZVO vo svojom rozsudku z 20. júna 2008, Celina Nguyen/The Norwegian State (E-8/07, EFTA Court Report, s. 224, body 26 a 27), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj na cieľ, ktorý tri uvedené smernice chránia, treba uviesť, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. (bod 47 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-22/12)

Podľa ustálenej judikatúry sa totiž ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch Únie. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami textu práva Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať podľa všeobecnej štruktúry a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou (pozri najmä rozsudok z 8. decembra 2005, Jyske Finans, C-280/04, Zb. s. I-10683, bod 31 a citovanú judikatúru). (bod 48 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-22/12)

Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice v podstate používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma", treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku", a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47 tohto rozsudku. (bod 49 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-22/12)

V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. (bod 50 rozsudku Súdneho dvora EÚ, C-22/12)

Z vyššie uvedeného vyplýva, že podľa názoru Súdneho dvora EÚ, ktorý je v otázkach jednotného výkladu významu právnych noriem komunitárneho práva pre všetky inštitúcie vrátane súdov členských štátov záväzný (prípád Costa vs. Enel, C-6/64), je súčasťou poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku aj náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým. Vzhľadom na to, že

slovenským ZoPZP boli v rámci zblížovania právnych systémov do slovenského právneho poriadku transponované smernice Európskej únie zaoberajúce sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (72/166/EHS, 90/232/EHS), je potrebné ustanovenia tohto zákona vykladať v zhode s výkladom, akým vykladá Súdny dvor EÚ vyššie uvedené smernice.

K námietkam odporkyne v 2. rade o neprípustnosti eurokonformného výkladu si je odvolací súd vedomý, že smernica ako právny akt orgánov Európskej únie na rozdiel od Nariadenia nemá priamu právnu záväznosť, ale všeobecne sa vyžaduje, aby výklad vnútroštátneho práva bol eurokonformný, teda aby vykladal vnútroštátne normy vo svetle európskych smerníc a to i v tom období, keď ich zásady neboli ešte do vnútroštátnych noriem inkorporované.

Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Únie, a že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou vozidiel, najmä nemôžu odňať prvej a druhej smernici ich potrebný účinok (rozsudok Marques Almeida, bod 31).

Bod 27 rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. januára 2012 vo veci C-282/10, Dominguez uvádza: „Zásada konformného výkladu vyžaduje, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, pričom zohľadnia vnútroštátne právo ako celok a uplatnia výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, aby zaručili úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospeli k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou.“

Pri aplikácii ustanovenia pripúšťajúceho viacero výkladov je úlohou všetkých štátnych orgánov interpretovať dané ustanovenia ústavne konformným i eurokonformným spôsobom. Platí už viackrát vyslovený názor Súdneho dvora EÚ, podľa ktorého za určitých okolností prednosť pred vnútroštátnou normou majú všetky únie normy bez ohľadu na ich právnu silu: ustanovenia zmluvy (porovnaj napr. Costa p. ENEL, 6/64, 15.07.1964, Zb. s. 1141), všeobecné zásady únie práva (napr. Wachauf, 5/88, 13.07.1989, Zb. s. 2609, bod 17), nariadenia (napr. Politi, 43/71, 14.12.1971, Zb. s. 1039, bod 9), smernice (Becker, 8/81, 19.01.1982, Zb. s. 53), rozhodnutia (Salumificio di Cornuda, 130/78, 08.03.1979, Zb. s. 867), medzinárodné zmluvy uzatvorené úniou (Kupferberg, 104/81, 26.10.1982, Zb. s. 3641). Ktorákoľvek právna norma komunitárneho práva má bez ohľadu na jej právnu silu v únievom právnom poriadku a bez ohľadu na jej priamy účinok vyššiu právnu silu ako ktorákoľvek vnútroštátna norma. Táto prednosť je ako územná, tak aj časová (napr. Pigs Marketing Board, 83/78, 29.11.1978, Zb. s. 2347, bod 69) a vzťahuje sa na všetky odvetvia vnútroštátneho práva (Hubbard, C-20/92, 01.07.1993, Zb. s. I-3777, bod 19; Sail, 82/71, 21.03.1972, Zb. s. 119, bod 5).

Zásada prednosti práva únie ukladá povinnosť nielen súdnym, ale všetkým orgánom členského štátu umožniť plnú účinnosť únie noriem (Larsy, C-118/00, 28.06.2001, Zb. s. I-5063, bod 52; Komisia p. Taliansku, 48/71, 13.07.1972, Zb. s. 529, bod 7; Komisia p. Taliansku, 19.01.1993, C-101/91, Zb. s. I-191, bod 24). Na základe judikatúry Súdneho dvora odvodenej z čl. 4 ods. 3 ZFEÚ (bývalý článok 10 ZES) sa povinnosť členských štátov prijať všetky primerané opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy vyplývajúce z práva únie vzťahuje na všetky orgány verejnej moci členských štátov, najmä na súdne a správne orgány v rozsahu ich právomocí.

Vnútroštátny súd sa stáva všeobecným súdom aplikácie únie práva, pretože je povinný v rámci svojich právomocí zabezpečiť úplný účinok únie právnych noriem a chrániť práva, ktoré tieto normy priznávajú jednotlivcom (Francových a Bonifaci, C-6 a 9/90, 19.11.1991, Zb. s. I-5357, bod 32; Factortame, C-213/89, 19.06.1990, Zb. s. I-2433, bod 19; Simmenthal, 106/77, 09.03.1978, Zb. s. 629, bod 16). Ak eurokonformný výklad vnútroštátneho práva nie je možný, je vnútroštátny súd povinný v medziach svojich právomocí a voľnej úvahy aplikovať únie právo ako celok a chrániť práva, ktoré priznáva toto právo jednotlivcom a to tak, že vychádzajúc zo zásady prednosti práva únie nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo v rozpore s právom únie (ČEZ, C-115/08, 27.10.2009, bod 138; Luigi, C-357/06, 18.12.2007, Zb. s. I-12311, body 28 a 29; Engelbrecht, C-262/97, 26.09.2000, Zb. s. I-7321, bod 39 až 40; IN.CO.GE., C-10 a 22/97, 22.10.1998, Zb. s. I-6307, bod 20; Murphy, 157/86, 04.02.1988, Zb. s. 673, bod 11; Simmenthal, 106/77, 09.03.1978, Zb. s. 629, body 21 až 20). Vnútroštátny súd teda nesmie aplikovať ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré by bolo v rozpore s právom únie a môže v súlade so zásadami rovnocennosti a účinnosti na ochranu únie práv použiť a vhodne interpretovať vnútroštátne ustanovenie, ktoré

sa pôvodne malo vzťahovať iba na vnútroštátne situácie bez únievého prvku (Vereniging Nationaal Overlegoggaan Sociale Werkvoorziening, C-383 až 385/06, 13.03.2008, Zb. s. I-1561, bod 49; Leffler, C-443/04, 08.11.2005, Zb. s. I-9611, bod 51). Judikatúra Súdneho dvora priznáva únieovej norme vo vzťahu k vnútroštátnemu právu abrogatívny účinok, pretože prednosť únievého práva spôsobuje neaplikovateľnosť či už skorších alebo neskorších vnútroštátnych noriem, ktoré sú v rozpore s únieovými normami a nepriamo núti vnútroštátne orgány, aby takéto vnútroštátne normy zrušili (Simmenthal, 106/77, 09.03.1978, Zb. s. 629, bod 17). (rozsudok NS SR zo dňa 02.06.2015 sp. zn. 4Sžf 65/2014).

Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd dospel k názoru, že prvostupňový súd oprávnene použil eurokonformný výklad § 4 ods. 2 ZoPZP, pretože jeho znenie nie je dostatočne určité a s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora EÚ, je potrebné obsah pojmu škody na zdraví rozšíriť aj na nemajetkovú ujmu upravenú v § 13 ods. 2 OZ, nakoľko stratou blízkej osoby vniká pozostalým trvalá ujma, ktorá sa prejaví na následnej kvalite života pozostalých, pričom sa môže v jednotlivých prípadoch prejavíť aj na psychickom zdraví. Prvostupňovému súdu nič nebránilo v použití eurokonformného výkladu právnej normy o čom svedčí aj vyššie citovaná judikatúra Súdneho dvora EÚ a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Odvolací súd sa nestotožnil s niektorými predošlými rozhodnutiami slovenských súdov, ktoré boli opačného názoru, a povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu ukladali priamo tým, ktorí škodu spôsobili. Súdna judikatúra síce má zohľadňovať princíp právnej istoty, avšak právo sa neustále vyvíja a na tento vývoj musia súdy primerane reagovať. V nejednom prípade museli súdy naprávať chyby zákonodarcu pri vydávaní právnych noriem, resp. transponovaní práva Európskej únie. Vnútroštátnu judikatúru v priestore Európskej únie navyše zásadne ovplyvňuje aj názor Súdneho dvora EÚ. Slovenská republika sa spolu svojím vstupom Európskej únie musela stotožniť s faktom, že vnútroštátny právny poriadok nemusí byť vždy konečným zdrojom na čerpanie pravidiel ako rozhodnutí v súdnych sporoch. Výklad vnútroštátnych právnych noriem musí byť v zhode s výkladom únievého práva, ktoré musia členské štáty prevziať do svojho právneho systému, tak ako tomu bolo aj v tomto prípade. Keďže je Súdny Dvor EÚ je jediným orgánom výkladu práva EÚ, tak je jeho judikatúra záväzná vo všetkých členských štátoch a bol záväzný aj pre odvolací súd.

Preto sa odvolací súd stotožnil s názorom Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Haasová, že náhrada nemajetkovej ujmy je súčasťou poistenia zodpovednosti na škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak ako sa s týmto výkladom stotožnil aj Krajský súd v Trnave v rozsudku zo dňa 24. mája 2014, sp. zn. 11Co/116/2013 alebo Krajský súd v Bratislave v rozsudku zo dňa 9. septembra 2014, sp. zn. 8Co/67/2012.

Odvolací súd dovolanie na základe návrhu odporkyne v 2. rade (§ 238 ods. 3 O.s.p.) nepripustil, nakoľko uvedené rozhodnutie nepovažoval po právnej stránke zásadného významu a pochybnosti o aplikácii právnych ustanovení už bola zodpovedané judikatúrou Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, Haasová.

Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti - vo vzťahu k odporkyni 2 podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

O náhrade trov tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v konečnom rozhodnutí.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.